

Aitüma, Mulgimaa noore!

Aitüma, et kõnelede mulgi keelen ja aade mulgi asja, egäüits omamuudu ja eri kombel. Lehekuu 9. päeval sai Tõrvan teos XIV Mulgi konverenss "Tillike kultuur suuren ilman", mis olli sel kõrral näoge noorde poole.

Mulgimaa noore teive oma ettekannete ja mõtetege väige ää ülätuse. Seni täadsive pallalt mulgi keele õpeteje, et na om tubli mulgi keele kõneleje ja ää õpje, a nüid sai neid nätä ja kuulda terve Mulgimaa. Aitüma, noore – te olede oma pääleakkamisege meile iiskujus!

Kitzbergi gümnaasiumi lõpulassi neiu Malingu Helena tei terve oma ettekande mõnusan mulgi keelen. Jutusõörin kõnel ja arut mulgi keelen nuur Karksi kihelkonnast peri kuulmeister Ambose Liina (neiupõlvenimege Laanemetsa Liina). Nii Malingu ku Laanemetsa perest olli konverensil mulgi kiilt kõneleminen kaits põlvkonda: vanembe ja nende latse. Sii om ilus ja elun perimus, mis om edesi lännu kige loomulikumbet tiid müüdü ek põlvest põlve.

Ku Tõrva noore Niinemetsa Mirtel ja Vähi Mirja Mari kõnelive oma ettekanden mulgi kultuuri ja keele edesiandmisest noordele, ütlive na täiskasunu inimestel ausalt vällä – olge meile iiskujus! Mida parembet võis viil suuvi, ku noore tahave mulgi kultuurist osa saia, esi sel alal tegutse ja sedä oma egäpäeväellu tuvva. Ja meil tulep olla neile pallalt iiskujus!

Muduki om meile kigile väärt iiskujus Tarvastu kihelkonnast peri nuur mulgi keele kõneleje Liiberi Robin, kes konverensi

Konverensi jutusõörin arutave noore mulgi ilus Hurmet-Mihkel, Pilleri Romet ja Ambose Liina Malingu Arvo juhatusese, kudas aridus saas avite omakultuuri lasteni viia. Pildi: TaaVID Meedia

päeväjuhi ammatin õhut nii nuuri ku vanu oma keelest ja kultuurist rohkemb lugu pidäme. Peräst konverensi kõnel Kitzbergi gümnaasiumi direktur Israeli Jaak, et Liiberi Robin it vaadeten ja kulleten tekkusi temäl küll mõte, et Mulgimaa noore poisi tulep saia mulgi kiilt kõneleme. Temä arust oles meil sedä mulgi kiilset poisteväge ädäste vaja.

Tarvastu gümnaasiumi direktur Kirdi Karl tullu kah peräst konverensi vällä vahva mõttege: Mulgimaa noordel pias oleme egä aaste Mulgi noorde konverenss, kus noore saas ütstõisege kõnelde mulgi asjust mulgi keelen. Sii oles ütökõrrage ää võimalus näidäte,

mida na om Mulgimaa kuulen mulgi keelest ja kultuurist täädä saanu ja ärä õpnu. Ku seni om Mulgimaa põhikooliõpilase saanu oma omakultuuritäädmisi näidäte mälmängun "Nupute vällä", mida viap rojektijuht Kreevsi Maile Abja gümnaasiumist, sis nüid oles paras aig anda Mulgimaa gümnaasiumiõpilastel egä aaste vedäde ja kõrralde Mulgi noorde konverenss. Muduki piap noordege viil läbi aruteme, miast nime na tegelikult siandsele sündmusele panna tahave. Näituses Tõrva gümnaasiumi noore, kes konverensist osa saive, akassive aruteme, et mis sii konverenss üldse tähendep ja endest kujutep.

Nii konverensi ettekannetest ku osaliste puult jäi kõlame, et noore tahas mulgi kultuurist ja keelest rohkemb esi osa saia. Ja võip uhkusege üteldä, et Mulgimaa kooli ja mulgi keele õpeteje om siin suure tüü ärä tennu. Aitüma teile selle iist!

Eläves iiskujus ja ääs näites sellest, kudas ütte tillikest kiilt oida ja edesi kanda, olli liivi kiilt kõnelev nuur miis Mednis Jānis, kes olli Mulgimaale tullu oma naise ja kate väikse latsege. Nemä võtve nõus kõnelde oma lastege pallalt liivi keelen ja nen-

Päevä lõpetuses mängiti Tartu Ülikooli eetikakeskuse mängu "Eesti rahva sada valikut". Pildi pääl om arutemiseun Malingu Helena, Ambose Liina ja Israeli Jaak.

de kodukeeles omgi nüid liivi kiil. Oles ää, ku meil kah jakkus oma keele oidmise man siast tahtmist, julgust ja sihikindlust!

Ku saame sellege akkame, sis saap tões Eelmäe Lembitu luulerian vällä üteldu mõte, et me oleme, eläme, kestäme ja jääme üle aigade aa.

Aitüma, Mulgimaa noore, Mulgimaa kooli, mulgi keele ja kultuuri õpeteje! Jakkugu teil iki tahtmist ja suuvi omakultuuri oida ja noordel edesi anda. Pallalt sedäsi jääme me kestmä.

Leskova Piret
Mulgi Kultuuri Instituudi juhateje
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Mednis Jānise liivikiilse ettekandepanni püüne pääl mulgi kiilde Tominga Marili.

Tõrva noore Niinemetsa Mirtel ja Vähi Mirja Mari tutvustive Mulgimaa noorde mõttit mulgis olemisest.

Mulgi elämuskeskus läap suvele vastu uvve juhige

Lehekuu akatusest pääle Lom Mulgi elämuskeskusel uus juht – Lilli luudsmaja eng, Mulgimaa pühäpaike tutvuste ja Mulgimaa Uhkuse aunime kandje Laanemetsa Ly. Uvve iistvedäje käe all om joba mitu toret ettevõtmist ollu ja pallu äid mõtit oodave viil teos tegemist.

Ly, kas võtset elämuskeskuse juhi kotusse vastu kerge süamege või olli pallu kõhklemist kah?

Sii olli peris rasse otsus. Eng nigu tahtse ja mõttit olli pallu, mida sääl tetä saas, aga irm olli kah suur, et kas mia iki saa akkame.

Kudas sii edimene kuu siul minnu om?

Edimene kuu om ollu peris ull tegemine. Uut om väga pallu, alatan maja tehnosüsteemest, mes alalõpmede muret teve. Aga meil om väga tark abimisi

Valneri Indrek, kes iki lahenduse levväp. Sisu om vaja kah manu mõtelde, et külälistel oles rohkemb rogramme pakku ja õvnen oles kah midägi tetä. Poole kuu päält läits mede tubli müügipääl Sandra latsepuhkusele. Temä tüü om vaja nii miul ku uvvel külästusjuhil Toome Jaanikal ärä õppi ja tetä. Sii om muduki suur rõõm, et mia säändse inimese, kes Mulgimaad läbi ja löhki tiiap, tüüle sai. Jaanikage akkame tervet Mulgimaad tutvusteme ja pakume eri tiikonde. Suur rõõm om sii, et keskusen om nii andekas inimene nagu Rosenbergi Ülle. Temä oiap kik kõrran ja tiiap, kus miski asja om. Tänu temäle om õvve pääl silmäge kah miskit kaia, latse saave jooniste ja mulgi mustrit värmi. Ülle oolitsep kah mede lammaste, ponide, kanade ja küülikide iist. Küläliste rõõmus om meil letin Lindpere Kristel, kes mõistap nõnda äste kõnel-

de, et kennigi ei taha enäp ärä minna. Suur rõõm om, et vällämaa ruppege om meil abis Liiberi Robin ja Leskova Piret. Ja ää asi om muduki sii, et mia saa aru pidade MTÜ Mulgi Elämuskeskuse juhatusse, kos om pääle miu viil Leskova Piret ja Malingu Arvo.

Kellele ja mille jaos sii keskus om mõteldu?

Keskusen saap ää ülevaate mulgi kultuurist, aaluust ja inimestest. Väga ää om sii välläpanek neile, kes enne mulkest suurt miskit ei ole kuulu. Nemä imesteve ja ütleva, et nüid suhtuve na mulkese oopis suurempe austusege. Väga pallu om säändsit inimsit, kelle juure om Mulgimaal ja keskusest levväve na ende jaos säändest nostalgiat ja uvvestekohumise rõõmu. Me man käive kah noore inimese oma latsige. Nemä viidave suurempe osa aast mede kuvveektarilise usseaia pääl, teeve luumige tutvust, kes tahap, saap ponige sõita, latse turnive, kiiguve, söidave matkatõukeratastege. Üten perege saap Mulgi kaabu golfi mängi, ratile mündiviskamist ruuvi, karkege kõndi, köit vedäde ja viil muid vanu mängi ja täadmisi roovi pääle panna.

Miandsit rogramme keskus pakup?

Kige edimese rogrammi, mida ma juba sügüest tegeme akassi, om linage seot. Pakku saap kah villarogrammi. Tegemisel om rogrammi kirjandusest, keelest, rahvarõövist, süükest ja kom-

Mulgi elämuskeskust juhatep lehekuu akatusest pääle Laanemetsa Ly. Pilt: Kõressaare Sandra

EMÜ Polli aiandusuuringide keskus kink elämuskeskusele õunapuul "Els", mille istutave maha Härmä Evelyn, Malingu Arvo, Laanemetsa Ly, Kõveriku Ilmar ja Tauli Ants. Pildi: Kõverik Ilmar

Sünnipäeväpidul mängsive kik pidulise ütenukun usseaia pääl Laande Alli juhateemisege ringmängu.

metest. Sügüses saap õvve pääl pakku latsile talurogrammi, rehkendust ja luudust kah.

Maikuul olli joba mitu sündmust.

18. mail kutseme külälise kaeme ja esi tegeme kevädisi talutüüsit. Ommuku vara ollive inimese Valneri Indreku iistvedämisege tiiviiri ja parki puhastemen, et tii päält äärbänimaja parempini silmä akkas. Löune aal istutime kaste sissi taimi, pannime maha kardule ja külisime mitut sorti lina. Aiavilla sai sii aast kasti valit Liplapi aiandus- ja majapidämiskooli asuteje ja õpeteje Sapase Marie taimetoiduraamatu järgi. Sügüse tahas sis kah määndsegi taimetoidu tüütua tetä. Pääle sedä saive uvilise kaia, kuis lammaste pügämine käip, eri sorti villa katsu ja vil-latüüd tetä.

31. mail olli mede edimene sünnipäe, pääteemas Mulgi talu usseaia ja Sooglemäe talu lugu. Latse laulsive ja mängseve pilli. Sooglemäest kõnel Liiberi Robin, elämuskeskuse saamise luust pajat Allilenderi Kaja, latseaast Mulgi talun kõnel Mikita Valdur, Laande Allige käisime Pelli kivi man laulman ja viisime ande talu vaimele.

Mes suvel laanin om?

Tahas tuvva taluõvve pääle uusi tegevusi, et külälistel oles uvitev ja saas täadmisi kah manu. Ku mõni tähtis tüü taht tegemist, anname täädä, et kik saas kampa tulla. Mulgimaa tunnustaim lõhnav maarjaein tahas rohkemb tähelepanu saia. Kutsume siia Mulgimaa teenusepakjät ja

ettevõtjät, et kes taht ennest tutvuste, sis mede õvve pääl om sii võimalus. Käsitüülisi oodame kah, et kennigi nädälivahetustel siin oma kaupa müüs ja käsitüü tegemist näütäs.

Näitüsi saap kah vaadete. Prilla om üleven Rosenbergi Ülle mulgiteemalise joonistuse, peräst om lubanu oma maalege me manu tulla Tauli Anu. Kogu aig mõtleme miskit vällä, et oles uut ja uvitevet tetä-nätä nii sehen ku vällä. Ja me manu tasup juba lihtsalt ääd mulgi süüki süümä tulla, perege piknikku pidäde ja tunda ennest nagu maavanaemä man.

Kas piletiinna om kah muutunu?

Lehekuu olli meil sünnipäevakuu ja sis ollive väiksempe inna. Suvel om kah peris ää inna ja selle peräst ei tohis küll kennigi tulemede jäiä. Kõneleme egä rupige eräldi ja teeme täpselt säändse pakmise, et käik iki ärä ei jääs.

Kas keskusest saap kah mulgi süüki-juuki, käsitüüd ja kirjavara osta?

Terve suve joosul, ku keskus om valla, om meil valla kohvik, kust saap Mulgi putru, Mulgi korpi, kama. Jäätus om kah olemen. Oleme rõõmsa, et mede man pakup süüki Roosimaa Ele.

Meil om siin iki asju kah müügil, a nii akkave otsa saama. Küll oles ää, ku nii, kes miskit müvvä tahave, võtas miuge ühendust. Mede iismärk om ju Mulgimaa ettevõtjidele kah reklaami tetä.

Küsse
Ilves Kristi

Mulke selts pidäs 90. sünnipäevä

Mulke selts tähist suviste-pühä lauba, 18. lehekuu päeväl oma 90. sünnipäevä.

Mulgi käive kuun Tartun, Pärnun, Villändin, Talnan ja Mulgi segäkoorin.

Egäl rupil om oma iistvedäje, kes oolitsep tääbe jagamise ja ütänkämise iist. Ku kokku saias, kõneldes mulgi uudisid, peetes laane ja võetes ütän midägi ette. Ja juttu aetes muduki mulgi keelen. Tähtis om sii, et mulkel om oma segäkuur ja Talna mulke man tantsurühm Kukeräädsik.

Selts om kõrraldanu kultuurisündmusi. Kige suuremb ja ilusemb neist olli Simmi Juhani ja Kitzbergi Augusti sünniaastepäevä tähistamine Tarvastu kirikun ja Simmi kodukotusse man ning Abjan, kus lava pääl ast kokku üles 180 koorilauljet ja näitemängu tegijet, kullemen olli kokku 380 inimest.

1936. aastest annap selts vällä oma aasteraamatut Mulkide Almanakki, kus om kirjan aastetähtsämbe sündmuse Mulgimaal ja selte tegevus, kirjuteses vällä antu uudiskirjandusest ja aaluust kah. Kirjastedes ka aaluu- ja kultuuriväärtusege raamatid. Mulgi Kultuuri Instituudi edimese asutemise man 7. juunil 1996 Villändin ollive Mulke seltsi vanemb Ilmeti Kaupo, Talna mulke seltsi vanemb Ruubeli Ülo ja maavanemb Seederi Helir-Valdor Villändin maavalitsusest.

Üten Mulgi Kultuuri Instituudi ja Villändin vallavalitsusege annap selts vällä Hendrik Adamsoni nimelist murdeluuleauinda, millege tei akatust Tar-

Mulke seltsi nõnamihe Öisu mõisan: Talna mulke iistvedäje Sinilo Sirje, Villändi kogukonna päälük Weidebami Leili, seltsi vanemb Saare Ene, Pärnu kogukonna päälük Varimaa Ilme ja Tartu kogukonna päälük Meltsas Meeta.

Pilt: Köverik Ilmar

vastu vald 1994. aastel ek 30 aastet tagasi.

1990 – 2017 olli seltsi päälük Ilmeti Kaupo. Aastest 2017 om seltsi juhtmine Saare Ene tüü.

Suvistepühä lauba om egä aaste sii aig, ku üits kant kõrraldep suvitse üttesaamise. Siikörd sis võtve Villändi mulgi töisi vastu sündümise päevä tähistemises.

Ommuku koguni ligi sada inimest Eimtali muuseumi manu, kus sai kaia välläpanekit “Päälaest jalatallani – pääkatte” ja “Üits vägi”, mis tutvust käsitüümeistrit, kes om õpnu TÜ Villändi kultuuriakadeemian ja saanu Raua Anu stipendjumi.

Äräütlemede tore olli kullede ommukukohvi manu Raua Anu mõttit teemal “Juurte man olemise suur mõte”. Anu kõnel oma süümligul moel inimese juurtest, unistustest, ende jälle mahajätmisest tulevestele põlvile, väärtustest ja väikside asju võlust. Egäst Anu sõnast ja mõt-

test om ütän võtta maarahva tarkust ja äädust.

Eimtalist sõit kik sii seltskond Mulgi valda Leeli küllä, kus seltsile kasute antu Kaasiku talu maade pääle istut selts Eesti riigi 100. sündümise päeväs 109 tammepuuge tammemõtsa Mulgimaalt peri aaluun tähtside inimeste aus. Kahtlemede om mulke tammemõts üits tähtis maamärk. Sää om tääbetahvel, mis annap pildi Mulgimaast, ja puie man sildi, kus kirjan Mulgimaa tegijet inimese. Kaits puukest saive siikörd kah omanigu ja sildi. Üits neist kannap nüid Grossi Olegi nime. Ettevõtlik miis om maarahvale pallu söögipuute ehiten ja viimätsel aal Mulgimaale kah. Grossi suguvõsa juure ulateve Mulgimaale. Tõise puu sai Toome Jaanika, kes om süümeasjas võtnu Mulgimaa tutvustemise – tuup siia turiste ja kõrraldep reise.

Päevä kige piduligumb osa olli õhtupooliku Öisu mõisan, kus saal olli ehit kaskege, nigu

maarahval iki suvistepühäl kombes ollu. Tervituses olli Morna Öonne talu sitikmarja-vabarne vein, mille peremiis esi kohale tõi ja laude pääle valmis sääd.

Ilusan mulgi keelen tervit kikki Tarvastust peri nuur mulk Liiberi Robin. Ta alust sellege, et mitte egä selts ei ole nii auväärt vanusen ja asutejide ulgan om ollu kogundi riigivanemb Päts, kaitsevägege ülembjuhateje Laidoner ja Talna linnapääl kindral Soots.

Seltsi sihk olli kokku kutsu Alliste, Elme, Karksi, Paistu ja Tarvastu kihelkonde mulgi üle ilma, kelle esiesäde om 1860. aastest seisnu nende kihelkonde valde nimekirjen.

Mulke selts asutedi Talnan 5. mail 1934 Ohvitseride Keskkoguruumen ja lõpetedi 6. augustil 1940 nõukogude okupatsiooni peräst. Selts luudi uvveste esmalt Kanadan Toronton 1977 ja 1990. aastel 4. märtsil Villändin.

Öisu mõisa aaluust kõnel

uvitevelt Metsa Valdur, kes mõisa iist uult kand. Päeväle and pidulikkust manu konsert, kus astsive üles Mulgi segäkuur, Talna mulke tantsurühm Kukeräädsik Arraste Angela juhtmisel, noore tantsje Winge rühmäst Karksi-Nuiast Vallase Birgiti juhtmisel ja Pärna talu lõõtsamihe Arula Ain ja Ainar.

Nigu sündümise päeväl kombes, tänäs seltsi vanemb kogukonde juhte, almanaki toimetet ja seltsi taasasutejide, kellest olli pidun neli inimest. Tänusõna ütledi ka Eesti Rahvakultuuri Keskusele ja Mulgimaa omavalitsustele, kes om avitanu seltsi sündümste kõrraldemisel rahage.

Kige suurembes mures om sii, et seltsil om vaja noorembid liikmid ja noorembid iistvedäjet. Vanembidel inimestel om küll elukogemus, a ei ole nõnda pallu vunki, ku vaja oles. Om luuta, et jaanikuu üldkuunolekul saame seltsi juhtmise üle anda noorembidele Mulgimaal süümege toimetenu inimestele.

Päevä kõrralde aviten Liivsoni Leana kõnel kesksuvel rahva ette tulevest tantsuetendusest, mille ettevalmistuse käive ja mille jaos and raha Eesti Rahvakultuuri Keskus.

Seltsi rahvast tervit Mulgi vanemb, Eesti Rahvakultuuri Keskuse juht Visteri Kalle ütän Mulgi Kultuuri Instituudi esindeje Ilvese Kristige.

Et mulk ei saada külälisi ärä tühjä kõtuge, sis oodas kikki Mulgi Kõrtsi puult pakutu kõtutäis, peräst sedä akas simman lõõtsameeste pillilugude saatel.

Saare Ene

Mulke seltsi vanemb

Tillikse keele elun oidmises om pallalt üits tii

Mulgi konverensile olli Moma kogemusest kõneleme tullu nuur liivi juurdege miis Mednis Jānis, kes om oma süümeasjas võtten liivi keele eluärätämise. Ku mulgi keelege üttest keeletüvest peri liivi kiilt om joba surnu keeles peetu, sis mulgi keelege om asi prilla ulka paremb. Mes om mulkel Mednise kogemusest õppi?

“Akatus olli Aanjan, kus saive kokku liivi noore ja aanjalase, kes kutseve liivlase oma manu käimä. Meil tulli siande mõte ja laan, et aanjalase kõneleve aanja kiilt (võru kiilt) ja liivlase kõneleve liivi kiilt. Ja sii ime ja kige tähtsamb asi olligi sis sii mede luudu uus mailm, kus olli ruumi ja võimalust kõnelde aanja ja liivi keelen,” kõnel Mednis Jānis mõtte ürgüest.

“Enne sedä, ku mede edime-

ne tüdär Kuldi sündüsi, ollime me Aanjan oma sõpru aanjalaste man ja miu naene Renäte olli sel aal tuuje. Peräst me sõidime miu sõbra rovessur Viitso Tiit-Reinu manu Tartuse.

Temäl olli siande esierälik, tugev ja kange vägi. Mia või üteld, et ta olli kige suuremb ja tähtsamb tagasttõukaje miu elun. Temä õpet mulle liivi kiilt ek rannakiilt kah. Miu naene Renäte küsse rovessuri käest: kudas võis liivi kiilt õppi peris ürgüest pääle? Kas om olemen siast õpmise raamatut? Viitso üteli, et siast raamatut ei ole.

Tagasi Lätimaale sõiten arutime naesege sedä asja ja küsseme ende käest, kudas võis õpete liivi kiilt mede latsese, et temä saas sedä kõnelde ja edesi kanda? Sel aal Renäte esi viil es kõnele liivi kiilt, tääd pallalt mõnda sõna.

Ja sis me vastassime oma

küsimise pääle esi: ainumas tii om sii, ku me kõneles sedä kiilt temäge peris ürgüest pääle – edimesest päeväst. Miule tulli miilde, kudas aanjalase kõnelive oma lastege pallalt aanja kiilt, mia vaadessi neid ja mõtli, et mia tahas kah sedäviisi tetä.

Sis sündüsi tüdär Kuldi ja me akassime temäge liivi kiilt kõneleme kohe edimesest päeväst pääle. Kirjutime kik aig üles sõnu ja lausit, mis meile miilde tullive. Temäge kõneleme akaten tulli viil üits mõte – kirjute raamat. Ja sedäviisi saigi ütän temäge luudu raamat “Kuldaläps” (“Kuldlaits”). Me mõtlime, mida om vaja egäpäevätse elu jaos – miandsit edimesi sõnu, sõnu asju kohta, mes om latse ümmer, luuletusi, laule ja pilte ütän sõnadege.

Latse ja vanembe võive sedä raamatut ütänkuun tarvite ja

sedäsi ütänkuun õppi. Seni ku laits kasvap ja kõneleme akkap, om vanembil ligi kaits aastet aiga esi kah kiilt õppi. Raamatu päämine mõte om õppi liivi kiilt ürgüest pääle – õlpsaste ja kähku. Just nagu me esi teime.

Kuldi emäkiil om liivi kiil ja ta om nüid kige nooremb liivi keele kõneleje. Pallu om kõneldu ja kirjutet sellest, et perämine liivlane om ärä koolu. Ja liivlaste nime man om ollu aaluuline tähendus ja köüdüs. Me tahime, et Kuldi emäkiil oles liivi kiil, et liivi keelel oles jälle emäkiilne ja kige nooremb kõneleje.

Nüid om sii küsimus, kudas Kuldi saas oma emäkiilt, liivi kiilt edesi kanda? Kunkottal ta võis viil liivi kiilt tarvite? Kige paremb ja kige mõistlikumb oles, ku ta saas liivi kiilt õppi koolin või ülikoolin kah. Meie – miu pere ja tõise kah – arvame,

et om väige vaja õpete liivi kiilt kuulen ja lasteidun kah, a suuremb liivi seltsi ja ühenduse arvave, et sedä ei saa tetä ...

Me oma perege tahame anda liivi keelel tulevikku ja luutust. Nüid om joba tõine inime kah, kelle jaos liivi kiil om emäkiil – mede tõine tüdär Ilma Mari, kellege Kuldi võip edespidi liivi keelen kõnelde. Mede tüü ja õpmine lääve iki edesi!”

Nõnda et prilla om kasumen kaits tillikest liivikiilset tüdrikut. A mitu mulgikiilset mudilast om mulkel ette näidäte? Pelläte om, et vähemb, kuigi mulgi keele mõistjes pidäs ennest 2021. aastel üle 14 000 inimese. Keele elun oidmise jaos ei ole meil kah üttegi tõist nõksu ku siisama – kõnelemine.

Luu panni Mednis Jānise jutu perrä kirja Ilves Kristi

Nalla kah

“Mia saa egä nädäl kaits eurut rikkambes,” kitap üits mulk tõisele.

“Kudasmuudu?” uurip tõine.
“No mia jäta egä nädäl lotu-pileti ostmede.”

“Ahsoo. A sis sa piat küll väl-lä tegeme,” arvap sõber.

Susi ja jänes magave nari pääl. Ütekõrrage kostap kõva mütsäsus.

“Mis nüid?” uurip jänes.
“Ame satte maha,” kostap susi.

“Siandse kõva mütsuge?” imestep pikk-kõru.

“No ma es jõvva tedä viil sel-läst ärä võtta.”

“Emä, anna miule kaits eurut, ma anna nii ütele vaesele poisile,” pallep tillike Mai rannan emä.

“Küll sia olet ää tüdrik, Mai! A kunkotal ssi vaene poisike sis om?” küsüp emä.

“Vaate, sääl sirmi all! Ta müüp jäätust.”

Juku läöp nänni manu, omal nägu paisten.

Murelik nänn akkap uurma, mes juhtunu om.

“Lätsime paadige sõitma ja üits mesilene istse mu põse pääl.”

“Kas panni nähvi ärä?”
“Es jõvva viil, esä lei ta enne aeruge maha ...”

Juku om esäge Võrtsjärve veeren ja õikas äkki: “Kae, all-viilaev!”

“Kunkotal?” küsüp esä.
“Juhm olet või? Egä sis sedä nätä ei ole!”

Siil trehväp üüse pimen ki-lemajja ja joosep kaktusele otsa.

“Kas sii olet sia, emä?” küsüp siil.

Tule avaste suvel Mulgimaad!

Kutsume siut üten pere ja sõpruge seikleme – saade ütenkuun lusti, mekki mulgi süüki ja tetä talutüüd.

29. juunil /2024/ 12 - 18 Elme kihelkond

- ⊗ Täpitare Riidajen
- ⊗ Kaasiku talu loomaaid Ummulin
- ⊗ Koorkülä külätare
- ⊗ Märsi talu Kungi külän
- ⊗ Käre Lahinguvällä
- ⊗ Mulgi Elämuskeskus

6. juulil /2024/ 12 - 18 Alliste kihelkond

- ⊗ Rimmu külämaja
- ⊗ Mulgi külämuuseum
- ⊗ Uue-Kariste rahvamaja
- ⊗ Abja päevakeskus
- ⊗ Paudi talu matkarada
- ⊗ Mõisakülä muuseum
- ⊗ Alliste kirik
- ⊗ Kivimüüri ladumine Öisu mõisan

Peremängu saap mängi viiel eri päeväl, egä kõrd üten Mulgimaa kihelkonnas:
29.06, 6.07, 3.08, 10.08 ja 24.08.

Rohkemp täädust www.mulgiperemang.ee

Mulgi Kultuuri Instituut om vällä kuuluten kolmande mulgikiilside laule võisteluse

Uusi omaloomingulisi laule oodetes
31. augustini 2024 aadressi pääle
mki@mulgimaa.ee

Uute laule konsert
12. oktoobrel 2024 Karksi-Nuia

Rohkemb täädust mulgimaa.ee lehe päält või kirjute mki@mulgimaa.ee

TANSULAVASTUS
MULKEST JA MULGIMAAST

Aig veerep armu müüdä

14.-17. juulini
Karksi-Nuia Rahvapargin

Pileti om müügil Ticketerin ja Piletilevin
Uuri manu kuultuurikeskus.karksi.ee

Latsele

Valge obene näkis

Ütel suisel päeväl lännu kolm tillikest last esikeste järve viirde einämaa pääle mängmä.

Sääl tullu äkiste üits väike valge obene nende manu. Latse akanu obest illuksi silitseme ja süitmä, na es taha tedä eidute. A et ta sum-magi ärä es taha minna, roninu kik latse talle viimäte selgä.

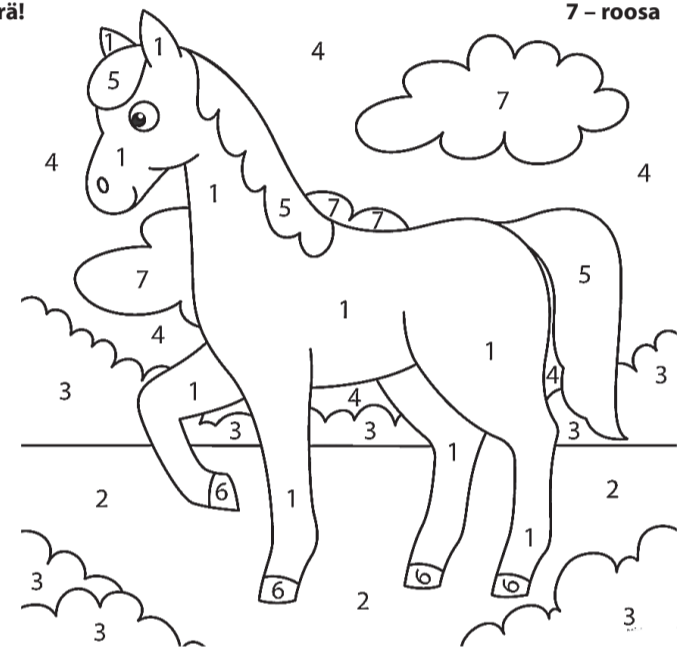
Nõnda ku latse obese selgä saanu, akanu sii tuhatnellä ökva järve poole juuskma. Ku ta joba järve tahten karate, saanu kige vanemb poisike, kes ännä puul istun, aru, et sii mitti õige obene ei või olla. Öiganu sis rutuste: “Näkk, näkk!”

Ku ta nii sõna vällä ütelnu, vajonu valge obene ku maa ala. Pallalt latse jäänu kolmekeste järve kalda pääle istma. Ku poisike ei oles neid sõnu mitti üteldä mõistan või oles õikamisege ildambes jäänu, sis oles näkk na kik järven ärä uputenu.

E 16344/5 (5) < Tarvastu khk. - Joh. Vaine < Jaak Vaine (1895)

Värvi pilt numbride perrä ärä!

1 - valge	3 - tumerohilene	5 - all
2 - elerohilene	4 - elesinine	6 - must
		7 - roosa

Ruute sissi om ärä paetet 10 sinist ja lillat lilli:

KARUKÄPP (karukell), ANISILM ja ELLEREIN (pääsüsil), LAMBAMASS (sinilill), RÜÄLILL (rukkilill), LÕOSILM (meelespea), KONNARIHA ja ÄGLÄEIN (kurereha), KÄOKÜBÄR (kellukas), LAMBATASK (äiatar).

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

D	K	S	T	A	L	V	N	B	K	Ä	P
B	Ö	O	R	V	A	M	J	S	N	P	M
Õ	M	H	N	Ä	M	U	A	J	Ö	P	O
S	G	M	Ü	N	B	T	V	B	I	Ä	L
M	I	A	A	G	A	Ü	M	Õ	J	K	G
V	R	T	N	B	M	R	K	P	M	U	O
E	Ü	O	M	I	A	Ä	I	O	B	R	N
R	Ä	A	D	M	S	G	Ü	H	Ä	A	V
S	L	L	Õ	O	S	I	L	M	A	K	Õ
Ä	I	N	I	E	R	E	L	L	E	M	I
U	L	H	R	O	Õ	J	D	M	B	U	S
G	L	Ä	G	L	Ä	E	I	N	M	J	H

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna!

KÜLMÄ MIHKEL JAAN JAAK KUUMA KIVI JAHE VISKAP JA VETTE.

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa

Aalehe välläandmist toeteve Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:

e-post: kristi@mulgimaa.ee

toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.